Якось до відділу одного журналу немолодий літератор приніс оповідання, жанр якого він з обережності визначив як ненаукова фантастика.

— Залиште і завітайте десь так через... — завчено почав було господар кабінету, але прибулий так благально і так віддано на нього дивився, що літконсультант раптом відчув не властивий його посаді спалах жалю та співчуття до постарілого молодого автора, котрий, судячи по всьому, вже не перший десяток літ ходить у початківцях. Кленучи себе за таку недоречну на літслужбі слабкість ("Чи ж, бува, не старію?"), господар кабінету сказав:

— Ну, гаразд, гаразд, прочитаю. Сідайте.

Автор полегшено зітхнув і, більше вже не дихаючи, обережно присів на краєчок розхитаного стільця, якому замість четвертої ніжки слугували папки з рукописами, складені одна на одну. Літконсультант, порпаючись сірником у зубах, заходився читати:

"Виринувши з гіперпростору, зореліт дагонійців погасив швидкість, двічі облетів незнайому планету, вибираючи місце, і за третім разом здійснив посадку. Бортові аналізатори зовнішнього середовища доповіли, що атмосферний склад планети такий же, як і на Дагонії, а тому зорелітники можуть залишати корабель без скафандрів. Командир велів відкрити люк і перший ступив на поверхню загадкової планети. За ним, вдихаючи на повні груди загазоване повітря, вийшли й інші члени екіпажу і потисли один одному третю руку, що звалася у них рукою вітання.

— Здоровлю вас, друзі! — врочисто звернувся до них Командир. — Ми на голубій планеті жовтого карлика, що йменується тут Сонцем, — далека периферія місцевої галактики. Всі ми, звичайно, зараз хвилюємось у передчутті близької зустрічі з іншопланетянами. Які вони,

тутешні брати по розуму? Що принесе нам, дагонійцям, контакт з аборигенами голубої планети, носіями зовсім іншої культури і взагалі — невідомого нам способу життя й цивілізації? Але на ці та інші питання відповідь дасть лише особистий контакт.

Неподалік того місця, де вони сіли, виднілося місто аборигенів.

— У-12, — звернувся Командир до одного з членів екіпажу, — негайно займіться встановленням контакту з аборигенами, решті ж в очікуванні результатів місії нашого колеги зайнятися профілактичним оглядом корабля.

У-12 на апараті, що висів у нього на грудях і був закамуфльований під ширпотребівський транзистор, натис кнопку блискавичного переміщення в просторі і тієї ж миті опинився в місті, в одному з кабінетів, на дверях якого висіла табличка "Прийом громадян від — год., до — год.". За столом сидів літній, у міру розповнілий, офіційно-діловий на вигляд абориген у чорному костюмі і гортав якісь папери. Не дивлячись на прибулого, буркнув собі в стіл:

— Залиште!.. Розберемося!.. Слідуючий!..

— Але ж я з Дагонії, що знаходиться за тридев’ять галактик від вас, — вигукнув У-12 і простягнув для вітання третю свою руку. — Я пришелець, іншопланетянин, ваш брат по розуму.

— Громадянине... е-е... Пришелець, — усе тим же офіційно-діловим тоном, як і перше, не підводячи голови, сказав абориген собі в стіл. — Прошу не набиватися до мене в якісь там родичі. Для мене всі відвідувачі рівні, будь ви хоч брат, хоч сват, хоч персональний мій кум. Я дав вам чітку вказівку: залиште, розберемося. Слідуючий!

"Я, мабуть, не так розмовляю на їхній незбагненній мові, тому абориген мене й не розуміє, — подумав дагонієць і гарячковито

покрутив в нагрудному своєму апараті коліщатко кібер-лінгвіста, автоматичного перекладача. Та кібер-лінгвіст через мікрофон, вмонтований у вусі У-12-го, відповів, що він правильно перекладає з мови цього аборигена і теж правильно говорить цією мовою замість У-12, котрому тільки й залишається, що своєчасно відкривати й закривати рота… Не вірити кібер-лінгвісту У-12 не міг, адже апарат блискавично і точно відтворював будь-яку мову будь-якої планети у Всесвіті.

Абориген, усе ще не підводячи голови, заклопотано гортав папери на своєму столі. І тут дагонієць здогадався, в чому заковика.

— Будь ласка, хоч раз гляньте на мене, — зраділо вигукнув пришелець. — Невже вас не дивує, що я антропологічно дещо відрізняюся від вас, людей голубої планети в системі жовтого карлика, тобто вашого Сонця? У мене, наприклад, троє очей. І ось… третя рука.

— Прошу не вказувати, куди мені в даний момент дивитися! — абориген нарешті звів сірі, оповиті бляклим туманцем очі і подивився мимо пришельця кудись у простір. — Троє у вас очей чи десять — це, зрештою, ваша особиста справа! Як і ваша третя рука, котру ви, очевидно, маєте десь на базі!

— Але ж у мене… роги на голові! — у відчаї вигукнув У-12. — Невже і це вас не дивує? Та гляньте ж на мене хоч раз. Зрештою, як бути точним, то я не людина у вашому розумінні, я лише антропоморфний, тобто людиноподібний.

— За цим службовим столом, — абориген поважно постукав пальцями по своєму столу, — я займаюся офіційними справами, а не розглядаю, що в кого на голові та до кого хто подібний!

— Гаразд, перейдемо до офіційної справи, — підроблюючись під мову аборигена, сказав пришелець. — Я прибув до вас у справі встановлення контактів.

— Щодо питання про встановлення вам контактів приходьте в новому фінансовому році. У цьому — всі ліміти вичерпані. Слідуючий!

Рік сидіти на чужій планеті?.. У-12 вирішив ризикнути і натис на апараті, закамуфльованому під ширпотребівський транзистор, кнопку миттєвого стискування часу, котру він міг використати лише один-єдиний раз — в аварійній ситуації. І ледве він натис ту кнопку, як за якусь частку секунди в кабінеті пронеслися дванадцять місяців й, отже, настав новий фінансовий рік. За столом сидів абориген у чорному костюмі, офіційно-діловий на вигляд і заклопотано гортав папери. Тільки він чомусь помолодів років на тридцять. Дивно.

— Пробачте... — розгубився У-12. — А де той абори... тобто начальник, котрий сидів за цим столом минулого року?

— Іван Іванович? — весело перепитав молодий абориген і розвів руками. — А немає... Тю-тю... Вчора ми його благополучно провели на пенсію. Так що у вас?

— Я з Дагонії, триокий і трирукий ваш брат по розуму, — і У-12, підбадьорений увагою нового господаря кабінету, розповів про свої відвідини цього кабінету минулого року.

— Мда-а... — похитав головою молодий абориген. — З Іваном Івановичем, на жаль, таке траплялося. Старий, ніде правди подіти, займався волокитою, маринуванням справ і тому подібними малосимпатичними речами. Одне слово, тягнув до пенсії. Але все це вже в минулому. Радий повідомити вам, що зараз наше управління перебудовується і працює вже зовсім по-іншому. Слухаю вас щоякнайуважніше.

У-12 розповів, хто він і звідки прилетів, звернув увагу аборигена на свої троє очей, троє рук та роги на голові і стомлено перевів дух, вважаючи, що на цей раз йому таки пощастило.

— Із самої-самої Дагонії, значить! — аж сплеснув руками молодий абориген. — Ай-ай-ай! За тридев’ять галактик? Як кажуть, занесло ж вас! І як ви там? Живете — хліб жуєте?.. Ясно, ясно, ясненько. Зараз ми оперативно вирішимо ваше питаннячко. Вам поталанило, адже ми рішуче відкинули старі методи керівництва взагалі і прийому відвідувачів зокрема… Отже, до справи. Що там у вас? До речі, звідки ви?

— Я з Дагонії, — вкотре почав пояснювати пришелець. — І тільки-но розповідав вам, чого я прибув до вас. А завітав я у справі встановлення контактів.

— Ах, встановлення контактів! — відкинувся на спинку крісла абориген. — Так би зразу й сказали. А то — Дагонія, Дагонія… До чого тут Дагонія, коли у вас щось там не контачить?! Так ось… З приводу встановлення вам контактів приходьте… — абориген погортав настільний перекидний календар, — приходьте десь так… у новому фінансовому році. А зараз нічим не можу вам допомогти: всі ліміти на поточний рік уже вичерпані. Хто там слідуючий?

Як У-12 дістався до корабля — не пам’ятає.

— Ну-ну? — нетерпляче запитав його Командир. — Встановив контакт з аборигенами голубої планети?

У-12 якось дивно глянув на нього і раптом випалив:

— Щодо питання про встановлення контактів звертайтеся до мене в новому фінансовому році. У цьому всі ліміти вже вичерпані!

І крикнув комусь у простір:

— Слідуючий!

Стурбований Командир велів негайно ізолювати У-12 та ретельно його обстежити. За годину Медичний Аналізатор доповів Командиру, що У-12 підхопив на голубій планеті невідому хворобу, явно місцевого походження, бацили якої інфекційно небезпечні.

— Не вистачало нам ще й на Дагонію занести цю пошесть! — вигукнув Командир і велів оголосити тривогу по кораблю, герметично задраїти всі люки і підготувати корабель до аварійного старту. Все було зроблено чітко, швидко і без паніки. І тієї ж миті зореліт, пірнувши в гіперпростір, узяв курс на далеку-предалеку звідси Дагонію. Бідолашного У-12 було надійно загерметизовано в спецблоці, і Командир вирішив, що швидше пожертвує ним, аніж дозволить завезти на рідну планету небезпечну хворобу аборигенів чужої цивілізації.

Дочитавши оповідання, літконсультант якусь мить замислено тарабанив по столу, а тоді сказав:

— У цілому, знаєте… м-м… нічого. Є зав’язка, розв’язка і ця, як її, ідея. Бажаю вам успіхів на нелегкій літературній ниві, — і звівся, вважаючи, що свою благородну місію він повністю вичерпав.

— Дякую, — звівшись, затупцявся автор. — Але успіхів на нелегкій літературній ниві мені бажали в цьому кабінеті ще минулого року.

— Цікаво, цікаво, — без цікавості вигукнув літконсультант. — То ви вже були в нас?

— Так! Тільки тоді на вашому місці був…

— А-а… Іван Іванович? — посміхнувся господар кабінету. — Він уже той, благополучно пішов на пенсію. Старий, чесно кажучи, займався волокитою, тягнув аби до пенсії. Та й відповідальності боявся взяти на себе, тому авторам і говорив, щоб приходили через рік. Але будьте спокійні, його стиль роботи — це вже минуле. Ми зараз перебудовуємось і вже працюємо по-новому.

— То надрукуєте? — ожив автор і трохи аж помолодів.

— Ах, ви ось про що… — літконсультант почав явно нудьгувати. — Щодо питання… щодо друкування… щодо… До речі, що ви там принесли? Оповідання? Яке оповідання? Ах, ненаукова фантастика. Пригадую, щось чув… Ах, звичайно, звичайно, я його щойно читав. Тепер пригадую. Так ви, значить, щодо друкування… Розумієте, в цьому році всі номери журналу вже, на жаль, забиті.

І, звівшись, пребадьоро сказав на прощання:

— Бажаю вам успіхів на нелегкій… ну і так далі. Приходьте до нас у новому фінансовому… тобто календарному році, і ми із задоволенням почитаємо вашу… як там? Ненаукову фантастику. Хто там слідуючий?..